FİNLANDİYA
PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI 3

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ 11

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....15

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....19

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER 23

T.C. Ticaret Bakanlığı, 2022

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

1995 yılında Avrupa Birliği'ne (AB) tam üye olması ile AB ortak ticaret politikasını üstlenmiş ve ortak gümrük tarifesini uygulamaya koymuştur. Buna kapsamda, AB'ye üye ülkelerden yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır.

AB üyesi olmayan ülkelerden ithal edilen ürünler için Avrupa Birliği'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. İstisnai olarak bitki ve hayvan sağlığına yönelik birkaç özel husus dışında, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden yapılan ithalatta izin ve miktar sınırlaması yoktur.

Diğer taraftan, özel statüdeki Åland Adaları, AB gümrük alanına dahildir. Ancak, bölge ekonomisini desteklemek üzere dolaylı vergi (katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi) uygulamasında bazı istisnalar söz konusudur.

İthalat Rejimi

Birlik üyesi olmayan ülkelerle gerçekleştirilen tarım ürünleri ithalatında kısıtlama olmaksızın serbest ticaret politikası izlenmektedir.

Bununla birlikte, bazı tarım ürünleri ithalatında Finlandiya'da Fin Gıda Kurumu'ndan (Ruokavirasto) ortak tarım politikası uygulaması kapsamında standart ithalat lisansı veya ithalat kotası lisansı şeklinde (AGRIM) ithalat lisansı alınması gerekebilmektedir.

AB dışı ülkelerden yapılacak sanayi ürünleri ithalatında da birkaç istisna hariç olmak üzere serbest ticaret politikası izlenmektedir. Bu istisnaların başında ticaret politikası savunma araçları kapsamında belirli ülkeler menşeli ürünlere karşı alınmış damping veya sübvansiyona karşı önlemler ile miktar kısıtlamaları gelmektedir.

Bu tür kısıtlamalara konu olan ürünler arasında cam ve seramikten mamuller, çelikten mamul ürünler, bazı kimyasal ve tekstil ürünleri yer almaktadır.

İthalatta ateşli silahlar, patlayıcı ve cephane, soyu tükenmekte olan türler, radyoaktif ürünler, işlenmemiş elmas, ozon tabakasına zarar veren maddeler ile sera gazı etkisi oluşturan bazı maddelerin dış ticareti özel lisanslara tabi olup, bitki ve hayvan sağlığına ilişkin kontroller yapılmaktadır.

İhracat Rejimi

Gerek tarım gerekse sanayi ürünlerinin AB dışı ülkelere ihracatında serbest ticaret politikası izlenmektedir. Bu kapsamdaki istisnai uygulamalar arasında, savunma sanayi ürünleri ile çift kullanımlı hassas malzemelerinde ihracında izin alınması bulunmaktadır.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ülkeler üçüncü ülkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ülkelerce ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulanan ticari savunma araçlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:
(*https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en*)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan damping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir (*https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm*):

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:
(*https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/*)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tariflerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelerden gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:
(*https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/*)

Gümrük Tarifeleri

Finlandiya'da AB ortak gümrük tarifesi uygulanmaktadır. Bu kapsamda, 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı ile 1 Ocak 1996 tarihinde Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği'nin yürürlüğe konulmasıyla, Finlandiya ile gümrük vergileri sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinde sıfırlanmıştır. AB gümrük tarifeleri hakkında bilgiye (*https://madb.europa.eu/madb/euTariffs.htm*) sayfasından ulaşılabilmektedir.

Türkiye-AB Gümrük Birliği Anlaşması

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği anlaşmasında yer alan ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir limit kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği Anlaşması 1996 yılından beri yürürlükte olup, bu anlaşmasının temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

• Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sokulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan ATR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarına herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:
(*https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2*)

-AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar:
(*https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF*)

• Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler indirimli fiyatlardan yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

• AT- Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol değiştirilir
(*https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC*).

• Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite'nin 2/99 sayılı kararı:
(*https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2009.143.01.0001.01.ENG*)

İç Vergiler

Finlandiya'da ticari kazançlar ile işsizlik ödemesi, ebeveyn yardımı, emekli maaşı, öğrenim için alınan mali destek dahil olmak üzere ücret ve maaşlar ile sermaye araçları satışından elde edilen gelir vergiye tabidir. Ayrıca, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi (excise) gibi dolaylı vergiler de tahsil edilmektedir.

Finlandiya'da kurumlar vergisi oranı %20'dir.

Gelir vergisi ise artan oranlarda progresif olarak uygulanmaktadır. Ücretlerden seviyesine göre %6 ile %31,25 arasında değişen oranlarında vergi alınması söz konusudur. Ayrıca, yıllık gelirin 14.000 avroyu geçmesi halinde %2,5 kamu yayıncılığı, kayıtlı olunan belediyeye göre değişen belediye ve kilise vergisi gibi ilave vergi unsurları söz konusudur.

Özel statüdeki Åland Adaları'nda bölgeye gümrüksüz (duty free) satış imkanına olanak sağlayan katma değer vergisi ve özel tüketim vergisine yönelik istisnai uygulamalar bulunmaktadır.

Ülkede uygulanmakta olan vergiler hakkında ayrıntılı bilgiye (*https://www.vero.fi/en/individuals/*) sayfasından ulaşılabilmektedir.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için regülasyon ve direktiflerden oluşan ve AB'nin Resmi Gazetesi olan EURLEX'de yayımlanan teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, temel kuralları belirleyen genel mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik kurallarını ortak bir şekilde düzenlediği regülasyonlar ve direktifler (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) ile ortak bir düzenlemenin bulunmadığı üye ülkelerin kendi düzenlemelerini yaptığı mevzuattan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) oluşmaktadır.

Ülkemiz, 1996'da yürürlüğe giren Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE işareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve sektörel mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'de yenilenen sektörel mevzuatı da takip etmekte ve iç mevzuatına aktarmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO-*http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/*) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin AB ile uyum sağladığı veya düzenlenmemiş alanda yer alan sektörlere ilişkin olarak Türk ürünlerinin ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyindedir.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı sorular için (*abteknik@ticaret.gov.tr*) adresinden irtibata geçilebilir.

Avrupa Birliği tarafından ortaya konulan mevzuat çerçevesinde çeşitli garanti sistemleri ile teknik zorunluluğun sağlanmasına yönelik uygulamalar söz konusudur. Bu kapsamda, ISO 9000 serisi ve HACCP, kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü öne çıkaran uygulamalardır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmaktadır.

GLOBALGAP sertifikası alınması zorunlu olmamakla beraber ülkedeki ithalatçılar tarafından pek çok durumda talep edildiğinden sağlanması zaruret arz etmektedir. Benzer şekilde sürdürülebilir gelişme ve sosyal sorumluluk sertifikalarını haiz ürünler ithalatçılar tarafından tercih nedeni olmaktadır.

Finlandiya Gıda Kanunu (*https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2006/en20060023_20110352.pdf*) bu konudaki uygulamayı Fin Gıda Kurumuna bırakmaktadır. Fin Gıda Kurumu bu konudaki

uygulamayı yerel yönetimler, Bölge İdari Ajansları, Ekonomik Kalkınma, Ulaşım ve Çevre Merkezleri, Finlandiya Güvenlik ve Kimyasallar Ajansı (Tukes), Refah ve Sağlık Ulusal Denetim Otoritesi (Valvira), Gümrük, Åland Eyalet Dairesi ve Radyasyon ve Nükleer Güvenlik Kurumu (STUK) ile beraber yürütmektedir.

Finlandiya'da gıda ürünlerinin standart ve belgelendirilmesine ilişkin kurallar AB direktifleri ile uyumlu halde yürütülmektedir. Bu anlamda herhangi bir AB ülkesinde serbest dolaşıma giren bir gıda ürününün başka bir teste tabi tutulmadan Finlandiya'ya ithalatı ve iç pazarda satışı mümkün olmaktadır.

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşeine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. İSO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine İSO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti (*https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en*)bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

Ürünlerin pazarlanmasına ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi işlemleri AB'nin 765/2008 sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE uygunluk işaretleri ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetiminin minimum etkilerine yönelik hükümleri düzenlemekte olup üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. 543/2011 sayılı EU Komisyon Uygulaması Yönetmeliği taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Finlandiya Standardizasyon Birliği (SFS) (*https://www.sfs.fi/en*), kamu ve özel sektör organizasyonlarının işbirliği içerisinde ülkedeki standardizasyon işlemlerini yürüten merkezi kurumdur. Kurum, Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ve Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN) üyesi olup, uluslararası ve Avrupa standartları temelinde standart hazırlamaktadır.

FINAS (https://www.finas.fi/sites/en/Pages/default.aspx) Finlandiya Akreditasyon Hizmetleri Kurumu, akreditasyon hizmetlerini bağımsız bir kurum olarak yerine getirmektedir. Kurumun yapısına ilişkin düzenlemeler Finlandiya Güvenlik ve Kimyasallar Ajansı (Tukes) mevzuatı ile yapılmıştır.

Uygunluk Değerlendirme

Finlandiya'da uygunluk değerlendirme kuruluşları FINAS tarafından yetkilendirilmekte ve güncel olarak (https://www.finas.fi/sites/en/operators/Pages/default.aspx) bağlantısında listelenmektedir.

Diğer taraftan, AB'nin uyumlaştırma ihtiyacı tüm ürünleri kapsamadığından, bazı ürün grupları Finlandiya ulusal mevzuatında belirtilen şartlara tabi olabilmektedir. Bu kapsamdaki uygulamayı Finlandiya Güvenlik ve Kimyasallar Ajansı (Tukes) yürütmektedir. Ulusal mevzuatla düzenlenmiş ürün gruplarına değerli metallerden eşya, CE işaretli olmayan yapı malzemeleri, gübreler ve bahçe torfları, yakıt olarak kullanılmak üzere satılan basınçlı gaz ölçüm cihazları, açık hava pazarlarında kullanılan önlemler ile bira musluklarını örnek olarak vermek mümkün bulunmaktadır.

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN-CENELEC'ten temin edilebilir. CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi) ve CENELEC (Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi)'dir (https://www.cencenelec.eu/Pages/default.aspx).

Ulusal Elektroteknik Standardizasyon Örgütü SESKO (https://www.sesko.fi/en/), elektroteknik mühendisliği alanında Finlandiya'yı Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC) ve Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (CENELEC) üyesi olarak temsil etmektedir. SESKO'nun sorumluluğu Finlandiya'da uluslararası elektroteknik standartları, SFS standartları olarak uygulamaktır. SESKO ayrıca çeşitli belgelendirme sistemleriyle de ilgili çalışmalar yürütmektedir.

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (**NANDO**- http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (https://www.cencenelec.eu/Pages/default.aspx) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (https://www.etsi.org/) temin edilebilir.

Teknik Düzenlemelerin Duyurusu:

Finlandiya'da yeni teknik düzenlemeler ülkenin mevzuatının elektronik olarak yayımlandığı (*http://finlex.fi/fi/*) adresinde yer almaktadır. Teknik düzenlemelerin tamamına ilişkin belgeler ise Tukes'ten (*https://tukes.fi/tietoa-tukesista*) temin edilebilmektedir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ülkede AB tarafından belirlenen zorunlu ve isteğe bağlı etiketleme kurallarının yanı sıra ulusal düzeyde isteğe bağlı etiketleme kuralları da uygulanmaktadır.

Esas olarak, ülkenin resmi dilleri olan Fince ve İsveçce dilleri olmak üzere 2 dilde etiketleme yapılması gerekmektedir. Etiketleme veya test yükümlülüklerine tabi olan belirli ürün kategorileri bulunmaktadır. Bunlardan başta geleni gıda ürünleridir. Gıda ürünleri için uygulama Fin Gıda Kurumu tarafından yürütülmektedir. Gıda ürünlerinde AB ve ulusal mevzuat gereği alerjik ürün etiketlemesi, içerik listesi, saklama koşulları, kullanım şekli, kullanım tarihi saklama şartları, net miktarı menşe, operatör adresi, gıda ve sağlık hususlarına ilişkin uyarılar, besleyici içeriği, tuz miktarı, gıda ürünün adı ve en iyi kullanım zamanı gibi unsurların yer alması gerekmektedir.

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

•Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.

•Yönetmelik (EC) 1935/2004 (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.

•Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: *https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en*).

AB, üye ülkelerde henüz zorunlu tutmamakla birlikte, Çevre Etiketi (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketi ile ilgili bilgi (*http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/*) linkinden edinilebilir.

Tüm tekstil ve hazır giyim ürünlerinin doğru etiketlemesinden ürünün üreticisi ve ithalatçısı sorumludur. Tekstil ve giyimde ürüne ilişkin bilginin kolayca görülür şekilde yer alması, bu kapsamda, ürünün üreticisi veya ithalatçısının adının ürün veya satış ambalajında yer alması zorunludur. Lif içeriği, aksi belirtilmedikçe, 1007/2011 sayılı (AB) Yönetmeliğine göre belirtilmelidir. Tüketiciye yönelik bilgide kısaltma kullanılmasına izin verilmemektedir. Sembollerin kullanımı (halı sembolleri hariç) izne tabidir. Ürün, bakım talimatlarında belirtilen tüm yöntemlere karşı dayanıklı olmalıdır. Talimatlar, bakımdan önce herhangi bir parçanın

çıkarılması gerekip gerekmediğini belirtmelidir. Koruyucu giysilerin etiketlenmesinde özel düzenlemeler bulunmaktadır.

İlaç ve eczacılık ürünleri Fin İlaç Ajansı FIMEA (*https://www.fimea.fi/web/en*) kontrollerine tabidir. Bu kapsamda söz konusu ürünlerin FIMEA tarafından uygulanan 3/2019 sayılı İdari Yönetmelik hükümleri ve 1/2019 sayılı kılavuz açıklamalarına uygun etiketleme koşullarına uyulması gereği bulunmaktadır.

Kozmetik ürünlerinde ise Tukes, 1223/2009 sayılı AB'nin Kozmetik Ürünler mevzuatının 19. maddesi kapsamında yer alan etiketleme konusunu takip etmektedir.

Gübrelerde etiketlemeye yönelik uygulama Finlandiya Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 24/11 sayılı Kararı çerçevesinde yapılmaktadır. Bahse konu mevzuatta, tip tayini ve kalite, işaretleme, paketleme, nakliye, depolama, kullanım ve diğer gereklilikler ile gübre ürünlerinde kullanılan hammaddelere yönelik düzenlemeler yer almaktadır. Uygulama Fin Gıda Kurumu tarafından takip edilmektedir.

Ülkeye ithal edilen değerli madenlerin işaretlenmesi Tukes kontrolündedir. Diğer taraftan, ithal edilen ateşli silahlar, motorlu taşıtlar, dış lastikler ve iç tüpler de çeşitli etiketleme yükümlülüklerine tabidir.

"Çevre Etiketi (Eco-label)" bir zorunluluk olmamasına rağmen Finlandiya'da tercih nedenidir. Bu kapsamda, Nordik ülkelerine yönelik bölgesel işaretlemeler de benzer şekilde tercih nedeni olmaktadır.

Teknik Engeller

Finlandiya tarafından dış ticarette uygulanmakta olan teknik engeller hakkında bilgiye (*www.teknikengel.gov.tr*) sitesinden erişilebilmektedir.

Ticarette Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibariyle ticarette teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları

Finlandiya, Endüstriyel Mülkiyetin Korunmasına ilişkin Paris Sözleşmesi'ne taraf olmanın yanı sıra 1970 yılından bu yana Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. Ülke, 1996 yılında fikri mülkiyet konularına ilişkin Avrupa Patent Sözleşmesi'ne (Münih Sözleşmesi) taraf olmuştur. Ayrıca, başvuru işlemlerini kolaylaştıran Patent İşbirliği Anlaşması (PCT) ve uluslararası marka kaydına yönelik Madrid Protokolü'ne de taraf durumdadır.

Fikri mülkiyet konusunda AB ile uyum sağlanmış olup, bu alandaki temel Fin yasaları ; Ticari Sırlar Yasası (10 Ağustos 2018 tarihli ve 595/2018 sayılı Kanun), Ticari Markalar Kanunu'nun (26 Nisan 2019 tarihli ve 544/2019 sayılı Kanun), Telif Hakkı Toplu Yönetimi Kanunu (29 Aralık 2016 tarihli ve 1494/2016 sayılı Kanun), Toplu İşaretler Hakkında Kanun (25 Ağustos 2016 tarihli ve 721/2016 sayılı Kanun uyarınca değiştirilen 5 Aralık 1980 tarihli ve 795/1980 sayılı Kanun), Faydalı Model Hakları Hakkında Kanun (25 Ağustos 2016 tarihli 723/2016 sayılı Kanun ile değiştirilen 10 Mayıs 1991 tarihli 800/1991 sayılı Kanun), Telif Hakkı Yasası (18 Kasım 2016 tarihli 972/2016 sayılı Kanun uyarınca değiştirilen 8 Temmuz 1961 tarihli 404/1961 sayılı Kanun), Patent Yasası (25 Ağustos 2016 tarihli 717/2016 sayılı Kanun uyarınca değiştirilen 15 Aralık 1967 tarihli 550/1967 sayılı Kanun) olarak sıralamak mümkündür.

Fin Patent ve Kayıt Ofisi PRH (*https://www.prh.fi/en/index.html*), patent ve ticari marka, entegre devreler patenti, faydalı modeller ve entegre devre tasarımı korunmasının yanısıra ticari marka ve tasarım hakları gibi konulardan sorumlu olarak faaliyet göstermektedir.

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (*https://euipo.europa.eu/*).

Dağıtım Kanalları

Finlandiya'da toptan ve perakende ticarette büyük gruplar piyasaya hâkim durumdadır. Söz konusu gruplar değişik sektörlerde grup firmaları aracılığı ile faaliyet göstermektedir.

Bu grupların önde gelenlerinden olan S-Grup, alışveriş merkezi, süpermarket, hipermarket, indirimli mağazalar, akaryakıt istasyonları, otel, restoran, hırdavat ve zirai ürün mağazaları vasıtasıyla faaliyetlerine devam etmektedir.

Diğer önemli bir grup ise Kesko Ltd Şirketi olup, alt kuruluşları K-citymarket, K-supermarket, K-market, Kespro, K-rauta, Rautia, Konekesko, Asko, Sotka, Intersport, Kookenkä, Budget Sport VV-Auto ve diğer firmaları aracılığı ile gıda alışveriş merkezi, süpermarket, hipermarket,

indirimli mağazalar, ayakkabı, spor malzemeleri, eski yeni otomobil, hırdavat ve zirai ürünler gibi çeşitli konularda faaliyet sürdürmektedir.

Bununla beraber, ülkede pek çok ürün grubunda acente, distribütör toptancı aracılığı ile veya direkt olarak perakende satış yapan firmalarca da ithalat yapılmaktadır.

Finlandiya'da elektronik ticaret, hizmet ve perakende sektörlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu alandaki firmalar Finlandiya'da yerleşik olabildiği gibi başta İsveç olmak üzere komşu ülkelerde de yerleşik olabilmektedir.

Almanya, İsveç ve Hollanda AB'deki başlıca tedarik noktaları olup, ABD ve ÇHC ise önde gelen diğer tedarikçi ülkeler arasındadır.

Tüketici Tercihleri

Finlandiya'da her ne kadar ürün fiyatı satın alma kararında etkili olmakta ise de ürün kalitesi ve menşei tüketici tercihlerinde önem taşımaktadır. Ürünün tasarımı ve işlevselliği önem verilen hususlar olarak öne çıkmakta, bu kapsamda öncelikle yerel ürünler olmak üzere ilk aşamada Nordik ülkeleri (İsveç, Norveç, Danimarka, İzlanda ve Finlandiya) menşeli ürünler tercih sebebi olabilmektedir.

Tüketici tercihinde satış sonrası hizmetler de önde gelen unsurlar arasında yer almaktadır. Diğer taraftan, iyi tarım, çevre ve sosyal sorumluluk sertifikalı ürünler tüketiciler tarafından ilgi görmekte, anılan sertifikalar ithalatçılar tarafından tedarikçilerden talep edilmektedir.

Tüketicilerin mal ve hizmet temininde elektronik ticaret, öncelikle tercih edilen dağıtım kanalları arasında bulunmaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Müşteri memnuniyetine büyük önem verilmektedir. Bu durumda ticari zaruretler ile hukuki düzenlemelerden kaynaklanmaktadır. Tüketicinin korunmasına yönelik temel düzenlemelerin başında Tüketicinin Korunması Kanunu (29/2005 Kanun ile değişik 38/1978 sayılı Kanun) ile Ürün Sorumluluğu Kanunu (880/1998 Kanun ile değişik 694/1990 sayılı Kanun) gelmektedir.

Finlandiya Rekabet ve Tüketici Otoritesi (FCCA) (*https://www.kkv.fi/en/*) piyasanın sağlıklı çalışmasını sağlamakla görevlidir. Kurumun rekabet birimi, tüketicilere rekabetçi alternatifler sunulmasını sağlayarak rekabetin önündeki engelleri kaldırmayı hedeflemektedir. Tüketici birimi ise tüketicilerin ürün seçimi için yeterli ve doğru bilgiye erişmesi ile firmaların pazarlama ve müşteri ilişkilerinin uygun biçimde yürütülmesi ve bu amaçla firmalarca ortaya konulacak sözleşme şartlarının makul esaslarda olmasını ön görmektedir.

Ülkede büyük mağazalar ve alışveriş merkezleri, alışveriş kartları, indirimler ve müşteriye özel promosyonlar yoluyla 'müşteri sadakati' programları yürütmektedir. Diğer taraftan, doğrudan pazarlama, posta yoluyla satış, telefonla pazarlama ve elektronik ticaret gibi satış teknikleri de yaygın olarak kullanılmaktadır. Pazarlama faaliyetlerine ilişkin hususlar Finlandiya Rekabet ve Tüketici Otoritesi (FCCA) tarafından takip edilmektedir.

Ülkede genellikle satın alma kararları firmaların ürünle ilgili tedarik yöneticileri tarafından verilmektedir. Bu karar, ara mamullerde imalat birimi, nihai mamulde ise satış birimleri ile görüşülerek alınmaktadır. Ürün temininde daha çok önceden çalışılan firmalar tercih edilmektedir. Bu suretle güvene dayanan uzun süreli tedarik bağları sürdürülmektedir.

Yeni bir ürün satın alma ya da yeni bir tedarikçiden ürün temin etme kararı genellikle uzun süren bir süreç sonunda verilebilmektedir. Bu süreçte, taraflar arasında güven unsurunun tesis edilmesi öncelikli bir husus olarak öne çıkmaktadır.

Kamu İhaleleri

Finlandiya'da kamu ihalesi yıllık hacmi ülkenin GSYİH'nin yaklaşık beşte birine tekabül eden 35 milyar avroyu bulmaktadır. Söz konusu ihale tutarının çoğunluğu belediyeler gibi yerel ve bölgesel idare kuruluşlarınca gerçekleştirilmektedir.

Finlandiya'da kamu ihale mevzuatının hazırlanmasından Ekonomik İşler ve İstihdam Bakanlığı (*https://tem.fi/en/public-procurement-legislation*) sorumludur. Kamu ihale prosedürleri, ulusal ihale mevzuatı ile ilgili AB kurallarına uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, AB ülkesi olması nedeniyle Finlandiya'nın Dünya Ticaret Örgütü Kamu Alımları Anlaşması'na (GPA) uygun hareket etmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Finlandiya Maliye Bakanlığı merkezi hükümetin kamu ihalelerine yönelik stratejisi ve genel prensiplerini takip etmektedir (*https://vm.fi/en/governance-policy/corporate-services-for-government/government-procurement*). Maliye Bakanlığı hangi kamu ihalesinin, hükümette merkezi ihale sistemine tabi olacağını belirlemektedir. Merkezi hükümetin ortak ihale ile alım hakkındaki hükümleri Maliye Bakanlığı kararlarınca düzenlenmektedir.

Bunun yanı sıra, Savunma Bakanlığı ülkede savunma ile ilgili yapılan ihalelerden sorumludur. Savunma İdaresi ihaleleri Finlandiya ihale mevzuatına ve kamu alımlarına ilişkin AB mevzuatına göre yürütülmektedir. Savunma ve Güvenlik Alanlarında Kamu Sözleşmeleri Kanunu (1531/2011) savunma ve güvenlik alımlarında uygulanmaktadır.

Ayrıca, Çevre Bakanlığı tarafından kamu alımlarında yeni ve sürdürülebilir çevre ve enerji çözümlerinin teşviki amacıyla toplam kamu harcamalarının yaklaşık yüzde biri seviyesine denk gelen bir seviyede alımda bulunulmasına yönelik hükümet kararı takip edilmektedir. Bu kapsamda, özellikle inşaat, enerji, ulaşım ve atık yönetimi sektörlerinde enerji ve malzeme tüketiminin azaltılması, binaların kullanım ömrü boyunca ortaya koyduğu zararlı çevresel etkilerin azaltılması ve yeni temiz çevre teknolojisi çözümlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kamu İhalesi Danışma Birimi, Finlandiya Ekonomik İşler ve İstihdam Bakanlığı ile Finlandiya Yerel ve Bölgesel Yönetimler Birliği tarafından oluşturulmuş olup, kamu ihalesi sürecinde ilgili makama bilgi ve tavsiyeler vermekte, mevzuatının uygulanması hakkında işletmelere danışmanlık yapmaktadır (*https://tem.fi/en/advice-and-guidance-on-public-procurement*, *https://www.kuntaliitto.fi/yhteystiedot*).

Hansel Ltd. (https://www.hansel.fi/en), merkezi idare ile Yerel ve Bölgesel Yönetimler Birliği satın alma organıdır. Kamu adına rekabetçi hizmet ve malzemeler alımı için çerçeve anlaşma ve ihaleler ile tedarik sağlama yoluna gitmektedir.

Kamu alımlarında sürdürülebilir ve yenilikçiliğe yönelik ürün alımını artırmaya yönelik stratejik bir yönetim aracı olarak kurulmuş bir ağ tabanlı uzmanlık merkezi KEINO faaliyetine 2018 yılında başlamıştır (https://www.hankintakeino.fi). Anılan merkez faaliyeti ile kurumlar uygulama tecrübelerini paylaşarak iyi uygulamalar geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Finlandiya kamu ihalesi süreci, ihale tedarik planı hazırlanması, ön bildirim yayını, şartname ve diğer somut şartların oluşturulması, sözleşme duyurusu ilanı, fiyat teklifi için davetiye gönderilmesi, fiyat tekliflerinin alınması ve açılması, isteklilerin uygunluğunun doğrulanması, teklifin içeriğinin değerlendirilmesi, ihaleyi kazananın tespiti ve kazanan hakkında karar alınması, karar ve itirazlar için yönergenin bildirilmesi, sözleşmenin yapılması ile ihale usulü sonuçlarının yayınlanmasından oluşmaktadır.

HILMA (https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/), Finlandiya'da ki kamu ihalelerinin duyurulduğu elektronik forum niteliğinde olup, tasarruf ve rekabeti arttırmak amacıyla Ekonomik İşler ve İstihdam Bakanlığı tarafından yapılmış bir projedir. Tedarikçiler ve sözleşme birimleri HILMA'nın web sayfasında farklı arama kriterlerini kullanarak sözleşmeyle ilgili prosedürlere ulaşabilmektedirler.

HILMA ihale duyurularını AB Resmî Gazetesi ek dokümanı (S-serisine) ve TED veri tabanına yönlendirmektedir. Avrupa Birliği Resmi Yayınlar Ofisi'nden (Yayınlar Ofisi) alınan diğer duyurular Simap web sayfası (https://simap.ted.europa.eu/) aracılığıyla yayınlanmaktadır. İhale ilanları HILMA aracılıyla ibraz edilemediği durumda SIMAP portalı içindeki e-duyurular ağ sayfasından erişim elde edilebilmektedir.

HILMA aracılığıyla gönderilemeyen bildirimlerin "eNotices" ağ adresi aracılığıyla (https://enotices.ted.europa.eu/changeLanguage.do?language=EN) iletilmesi söz konusudur. "eNotices", AB Resmî Gazetesi Eki'nde yayınlanan kamu alımları bildirimleri için standart formlar sağlamaktadır. Kamu ihaleleri hakkındaki Hükümet Kararnamesi'nin 15 (2) Bölümü uyarınca, bu tür bildirimlerin bir kopyası Finlandiya Ekonomik İşler ve İstihdam Bakanlığı tarafından istatistiksel amaçla Edita Publishing Ltd.'ye gönderilmektedir.

Öte yandan, TED veri tabanı (https://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do), AB Resmî Gazete Eki'nin (S serisi) internette yayınlanan elektronik versiyonudur. Yayınlanan tüm ihale ilanlarını ve ayrıca arşivlerinde geriye dönük beş yıllık ilanları içermektedir. Bu çerçevede, TED veri tabanından ihale başvuruları için son başvuru tarihlerine ve başvuru zamanı geçen ilanlara ulaşılabilmektedir.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım, Hayvancılık ve Orman

Geniş orman alanları bulunan Finlandiya'da iklim ve toprak özellikleri tarımsal açıdan zorluklar getirmektedir. Tarım ürünü çeşitliliği açısından fakir olan ülkede tarımsal faaliyetler genellikle ormancılıkla beraber yürütülmektedir. Tarım, ormancılık ve balıkçılık (birincil üretim) Finlandiya GSYH'sinin yalnızca %2,8'sini oluşturmaktadır.

Finlandiya Doğal Kaynaklar Enstitüsü (Luke) istatistiklerinde 2021 yılında 2,3 milyon hektarda tarım ve hayvancılık yapıldığı belirtilmektedir. Bu alanın yaklaşık üçte birinde tahıl üretimi yapılmaktadır. Tarımsal üretim sezonu 200 günün üzerinde olan ülkenin güney batısında buğday ve çavdar ana ürünler olarak öne çıkmaktadır.

Öte yandan, üretim sezonunun 150 günün altında olan kuzey bölgelerinde ise, geniş otlaklar bulunmaktadır. Söz konusu bu geniş otlaklar ile son yıllarda en fazla hasadı yapılan arpa ve yulaf üretimi ülkede hayvancılığı desteklemektedir. Luke verilerine göre 2019 yılında yaklaşık 400 bin ton olan ülkedeki et üretiminin %22'si sığır, %43'ü domuz ve %35'i tavuk etinden kaynaklanmaktadır.

Finlandiya'da yaklaşık 22,8 milyon hektar, diğer bir ifade ile ülke yüzölçümümün %75'i orman arazisidir. Bu alanın Avrupa'daki (Rusya hariç) orman alanının yaklaşık %10'unu temsil ettiği belirtilmektedir. Finlandiya Ulusal Orman Envanteri'ne (NFI) göre orman stoku hacminin 2,47 milyon metreküpü bulduğu kaydedilmektedir. En yaygın ağaç türleri olarak sarıçam (orman alanının %50'si), Norveç ladini (%30) ve huş ağacı (%17) olarak tasnif edilmektedir. Fin ormanlarının %60'ı özel sektör ve ailelere aittir. Kamunun sahip olduğu ormanlar ülkenin daha çok kuzey ve doğu kesiminde yer alırken, bunların %45'i sıkı şekilde koruma altındadır.

Ülkedeki orman varlığı orman ve kimya sanayisi için önemli kaynak niteliğinde olup ülke ekonomisine büyük katkıda bulunmaktadır. Sektörün üretimi geleneksel orman ürünleri ile kâğıt ve kartonun yanı sıra yenilebilir enerji, bio-yakıtlar, bio-ekonomi ile ortaya çıkan tekstil, elyaf ve kompozit ürünler, eczacılık, kozmetik ile inşaat sektöründe girdi olarak kullanılmaktadır.

Sanayi

Finlandiya'da sanayi ve inşaat (ikincil üretim) ülke GSYH 'sının %27,8'ini oluşturmaktadır. Finlandiya'da orman ve orman ürünleri sanayii 1990'lı yıllara kadar en önemli sanayi dalı olarak kalmıştır. Orman ürünleri sektörü bugün de Finlandiya'nın önde gelen sanayi kolları arasında olup, satılan ürün değeri itibarıyla, ülke imalat sanayisinin yaklaşık %19,5'ini temsil etmektedir. Kâğıt ve karton sanayisinin sektörde önemli payı bulunmaktadır.

Metal işleme ülkedeki en önemli sektör olup, imalat sanayisinin yaklaşık %44'ünü temsil etmektedir. Alt sektörlerden makine imalat sanayinde tarım, orman, kâğıt sanayileri ile başta gemi imalat sektörü olmak üzere ulaşım sektörü için önem arz eden makine, motor ve teçhizat üretilmektedir. Makine imalat sanayisi ülke sanayi üretiminden önemli pay almaktadır.

Metal işleme sektörü altında sınıflandırılan diğer önemli bir sanayi dalı olan metalürji sanayisinde demir, çelik, bakır ve çinko içeren ürün üretimi dikkat çekmektedir. Metalürji sanayi hem önemli bir ihracatçı hem de diğer alt sektörlere tedarikçi niteliğindedir.

Ülke sanayisinde elektrik ve elektronik sektörleri ile bilişim alanında kaydedilen ilerlemeler, iletişim sektörünü öne çıkmıştır. Metal işleme altında tasnif edilen bu sektördeki gelişmede ülkede öteden beri güçlü olan elektro-mekanik sektörünün birikimi ile araştırma geliştirme faaliyetlerinin rolü büyük olmuştur. İletişim sektöründeki bu gelişime, diğer imalat sanayi sektörleri ile hizmet sektörünün gelişimine önemli olumlu katkıda bulunmuştur.

Finlandiya'da kimya sanayi hızla büyüyen sanayi sektörleri arasında yerini almıştır. Sektör, sanayi üretimi ve ihracattan önemli pay alır bir konuma gelmiş olup, imalat sanayisinin yaklaşık %14'ünü temsil etmektedir. Kimya sanayi, gelişimini yenilikçi ürün ve hizmetlerin katkısıyla sürdürmektedir. Bu gelişim elektronik ve orman ürünleri gibi önemli sanayi kollarının ülke ekonomisinden aldıkları payın dönemler itibariyle azalmasıyla dikkat çeker hale gelmiştir. Sektörde petrol arıtımı, ilaç, plastik ve kauçuk ürünler, boya ve kaplamalar, deterjan ve kozmetik ürünler, temel kimyasallar, su arıtma kimyasalları ile gübrelere kadar geniş bir ürün yelpazesinde üretim yapılmaktadır.

Gıda sanayi ülkede gelişimi dikkat çeken bir diğer sanayi koludur. İmalat sanayisinin yaklaşık %10'unu temsil etmektedir. Sektörde gıda işleme ile içecek sektörleri iç pazara yönelik tedarik sağlamakta ve ihracat potansiyelini artırmaya devam etmektedir.

Hizmetler

Finlandiya hizmetler sektörü ülke GSYİH'sının %69,5'ini oluşturmakta ve toplam istihdamın %74,5'ini sağlamaktadır. Hizmetler sektöründe bilişim, taşımacılık ile turizm ve ticari işletmelere yönelik diğer teknik hizmetler sektörleri önde gelmektedir.

Bilişim sektörü, hizmetler sektörünün en önemli unsurunu oluşturmaktadır. Finlandiya'nın bilgi ve iletişim teknolojilerindeki geçmişi ile ortaya çıkan yazılım ve elektronik kümelenmesi, bilişim sektörünün büyümesi için alt yapıyı oluşturmuştur. Sektörde oyun, programlama, bilişim danışmanlığı ve veri merkezleri ağırlık taşımaktadır.

Ülkede nüfus yoğunluğunun düşük olması ile coğrafi nedenlerle uzun taşıma mesafeleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, Finlandiya'ya ulaşmak için ülkenin Avrupa'daki diğer ülkelere göre daha mesafe kat edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Bu durum ülkede taşımacılık sektörünün gelişmesine neden olmuştur. Gelişmiş bir ulaştırma altyapısı olan Finlandiya Dünya Bankası Lojistik Performans Endeksi (LPI) 2018 yılı belirlemelerine göre 10. ülke konumundadır. Sektör verimliliği ile genel ekonomiye önemli katkıda bulunmaktadır.

Hizmetler sektöründe önem arz eden turizm sektöründe iç turizm ağırlık taşımakla birlikte, sektör gelirinin yaklaşık olarak üçte birinin yabancı turistlerden kaynaklandığı kaydedilmektedir. Ülke içerisinde ve çevre ülkelere yönelik gelişmiş ulaşım ağı sayesinde Finlandiya'ya erişim kolaylıkla sağlanabilmektedir. Sektör kapsamında restoran hizmetleri ise önemli istihdam kaynağı durumundadır. Diğer taraftan, Finlandiya'dan Türkiye de dahil olmak üzere diğer ülkelere yönelik yoğun bir dış turizm hareketi bulunmaktadır.

Finlandiya'da telif hakları, çevresel teknolojiler başta olmak üzere mühendislik hizmetleri, ticari işletmelere yönelik diğer teknik hizmetleri kapsamını oluşturmaktadır. Söz konusu hizmetlerin dış ticaret hacmi dönemler içeresinde değişmekle beraber, büyüklük ve sahip olduğu alt yapı hizmetler sektöründe önem arz etmektedir. Ülkede yürütülmekte olan araştırma ve geliştirme faaliyetleri bu kapsamdaki hizmetlerin rekabetçi olmasına katkı sağlamaktadır.

Madencilik

Finlandiya'da madencilik tarihsel olarak önem arz etmiştir. Madencilik, daha çok metal cevheri ile endüstriyel minerallere yönelik madencilik faaliyetleri ve taş ocakları vasıtasıyla yapılmaktadır. Madencilik sektöründe yıllık 2 milyar avronun üzerinde gelir elde edilmektedir.

Krom, nikel, bakır, çinko, kobalt ve altın ülkede üretimi yapılan önemli metaller arasında bulunmaktadır. Finlandiya, AB'de en fazla altın üreten ülke konumundadır. Ayrıca, Finlandiya'da dolomit, kireç taşı, talk, fosfat, granit ile turba üretimi bulunmaktadır.

Finlandiya'da madencilik faaliyetlerine ilişkin düzenleme (621/2011 sayılı) Madencilik Kanunu (*https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2011/en20110621.pdf*) ile yapılmıştır. Buna göre Avrupa ekonomik alanında kurulmuş firmanın ülkede madencilik yapması mümkündür. Finlandiya Güvenlik ve Kimyasallar Ajansı (Tukes) arama ve madencilik faaliyetleri için lisans işlemlerini yürütmekte ve bu işletmelere yönelik gözetim sağlamaktadır. Finlandiya'da maden arama ve rezerv çalışmaları Finlandiya Jeoloji Araştırma Kurumu'nca (GKT) yapılmaktadır.

Ülkenin jeolojik yapısı ile madencilik faaliyetlerine yönelik gelişmiş alt yapısı, yeni maden arama ve cevher üretimi için önemli potansiyel arz etmektedir. Öte yandan, söz konusu mevcut potansiyele rağmen metalürji sanayisi ihtiyacı için hala önemli miktarda ithalat yapılmaktadır. Finlandiya'nın madencilik ürünleri ithalatı toplam ithalatın yaklaşık %12'i düzeyindedir.

Madencilik sektörü özellikle ülkedeki bakır ve çelik üretimine hammadde sağlamaktadır. Sektörden elde edilen endüstriyel mineraller Finlandiya için büyük önem arz eden kâğıt ile gübre üretimi için kullanılmaktadır. Ülkedeki kozmetik, ilaç yapı malzemeleri, kimya ile tarım gibi diğer pek çok sektöre girdi sağlayan madencilik sektörü, mevcut mineral potansiyeline uygun olarak elektrikli araçlarda ihtiyaç duyulan pil yapımına olanak tanıyan madencilik ve cevher hazırlama yatırımlarına yönelmektedir.

AB'nin sektör politikası Finlandiya'daki madencilik sektörünün gelişimi üzerinde büyük önem arz etmektedir. Sektör faaliyetlerinde çevre politikalarına hassasiyetle önem verilmektedir.

Enerji

Finlandiya enerji politikaları, enerji güvenliğini hedefleyen AB enerji stratejileri kapsamında şekillenmektedir. Özellikle AB enerji birliği stratejisi kapsamında ortaya konulan iklim değişikliğine karşı eylemler ve ekonominin karbondan arındırılmasına yönelik yaklaşım, Finlandiya'dan büyük destek almaktadır. Bu kapsamda, karbon nötr denge sağlanarak

sürdürülebilir enerji üretimi ile ihtiyacın karşılanması hedeflenmektedir. Bu amaçla, yenilebilir enerji ve enerji verimliliğine yönelik girişimlere öncelik verilmekte, temiz ve rekabetçi enerji üretimi ile farklı akıllı enerji çözümleri konusunda çeşitli araştırma geliştirme faaliyetleri yürütülmektedir.

Finlandiya'nın 2020 yılında enerji tüketimi 1,28 milyon TJ, elektrik enerjisi tüketimi ise 81,6 terawatt saat (TWs) olmuştur. Bu elektrik enerjisinin %22'si termik kaynaklar, %27'si nükleer, %19'u hidro, %10'u rüzgâr ve %0,3'ü güneş enerjisi yoluyla elde edilmiş, geriye kalan %21,7'lik kısım ise ithal edilmiştir. Toplam enerji tüketiminin %46,3'ü sanayide, %16'sı taşımada, %25,2'si ise alan ısıtmada kullanılmıştır. Enerji üretiminde başta rüzgâr enerjisi olmak üzere yenilebilir kaynakları ile nükleer enerjinin payının artmasına yönelik çaba sarf edilirken, fosil yakıtlardan enerji üretiminden vazgeçilmeye çalışılmaktadır.

Finlandiya'da elektrik piyasası, 1172/2004 sayılı kanunla değişik 386/1995 sayılı kanunla düzenlenmiştir. Elektrik piyasası rekabete açık olup tüketiciler tercih ettikleri elektrik tedarikçisini seçebilmekte, aynı zamanda ürettikleri küçük ölçekli enerjiyi de satabilmektedir. Diğer taraftan, Finlandiya, İskandinav ve Baltık ülkelerini kapsayan İskandinav toptan elektrik piyasasının bir parçası durumundadır. Yüksek tüketim dönemlerinde üretim yetersizliği nedeniyle Finlandiya enerji temini için Avrupa entegre sistemine büyük ihtiyaç duymaktadır. Diğer taraftan, Finlandiya sahip olduğu gelişmiş şebeke sistemi ile yüksek iletim kapasitesini koruyarak elektrik sisteminin verimli rekabetçi kullanımını sağlamaya çalışmaktadır. Finlandiya Enerji İdaresi (Energiavirasto) elektrik ve gaz pazarlarını idaresi ve gelişimi ile emisyon miktarının azaltılması, enerji verimliliği ve yenilebilir enerji konularını takip etmektedir.

Doğal gaz, Finlandiya'daki toplam enerji tüketiminin yaklaşık %6'sına kaynak olmaktadır. Doğal gaz genel olarak, ısı ve enerji üretimi ile sanayide nihai tüketim amacıyla kullanılmaktadır. Konutlarda tüketim çok kısıtlıdır. Doğal gaz şebekesi ülkenin güney ve güneydoğu kısımlarını kapsamaktadır. Önceleri tüm gaz ihtiyacı iki paralel boru hattı yoluyla Rusya'dan temin edilmekteyken, Finlandiya, Baltık gaz hattı boru ile 2020 yılı başında AB ülkelerine bağlanarak gaz piyasasını rekabete açılmıştır. Doğal gaz piyasası, doğal gaz pazarı kanunu (588/2017) ile doğal gaz iletim operatörün ayrıştırılması hakkında kanun (588/2017) ile düzenlenmektedir.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Finlandiya'da genellikle e-posta yoluyla iletişim tercih edilmektedir. Bununla beraber karşılık görüşme, ticari temas kurulmasında en etkili yöntemlerden biri olarak önemini korumaktadır.

Bir görüşme ihtiyacı olması halinde öncelikle e-posta ile, bunun mümkün olmaması halinde, telefon ile randevu alınması uygun olacaktır. Şirket ve kurumların gündem yoğunluğu sebebiyle uygun randevu zamanı ileri bir tarihte mümkün olabileceğinden, randevuların mümkün mertebe önceden alınması fayda arz etmektedir.

Öte yandan, tatil dönemlerinden mümkün olduğunca sakınmak suretiyle, tercihen İlkbahar veya Sonbahar aylarında, Finlandiya'ya iş gezisi planlanması daha verimli temas kurulmasına neden olabilecektir.

Diğer taraftan, telefon görüşmesine isim ve soyadı belirtilerek kendimizi takdimle başlamak uygun olacaktır. Toplantı başlangıcında ise el sıkışma esnasında, isim ve soyadı ile kendi takdim eden Fin, muhatabından da aynı şekilde kendini takdim beklemektedir. Kartvizit vermek önemli bir husustur.

Toplantılarda görüşme, kısa bir sohbetin ardından doğrudan konuya geçilmek suretiyle başlamaktadır. Genellikle Fin, toplantıya daha önceden hazırlanmış şekilde, alçak gönüllü yaklaşımla ve daha çok görüşme konusuna yönelik teknik detaylar üzerinde durmayı tercih etmektedir. Ofis uygun bir görüşme mekânı olarak kabul edilmektedir.

Sosyal mesafeye önem verilmektedir. Konservatif sektörlerde ve kamuda kıdeme saygı duyulmaktadır. Dakiklik ve randevuya sadakat önem arz ettiğinden, vaktinden önce randevu yerinde bulunulmalıdır. Genel olarak, her yerde İngilizce iletişim kurma imkânı bulunmaktadır.

Güvene dayalı çalışma kültürünü tercih eden Fin, yeni ortaklar konusunda mesafeli ve dikkatli olmaktadır. Güven sağlanması için zamana ihtiyaç duyulduğundan bu anlamda, açık bir yaklaşımla yerine getirilebilir taahhütlerin öngörülmesi, ileriye dönük kalıcı iş birliklerinin tesisinde süreci hızlandırabilecektir.

Para Kullanımı

Finlandiya 1995 yılında AB üyesi olmuştur. Ayrıca, 1999 yılından bu yana Avrupa ortak para birimi ve ardından avro kullanılmaya başlamış ve önce kullanılan para birimi olan "markka" terkedilmiştir.

Ülkede, debit kartı ve kredi kartı kullanım oranı yüksektir. Bazı satıcıların yalnızca kartlı ödeme kabul ettiği durumlar bile görülebilmektedir. Birçok durumda ise nakit ile yapılacak ödemelerde yüksek değerli avro banknotları kabul edilmemektedir. Bu nedenle, ziyaretçilerin yanlarında düşük değerli avro banknot bulundurmaları ülkeye seyahatte kolaylık sağlayabilecektir.

T.C. Ticaret Bakanlığı, 2022

Pasaport ve Vize İşlemleri

Finlandiya, 1996 yılından bu yana Schengen bölgesi üyesidir. Ülkeye girişte, Avrupa Birliği vatandaşları için pasaport yeterlidir. Söz konusu ülke vatandaşları 90 günü aşmamak ve çalışmamak koşulu ile izinsiz ikamet edebilmektedir.

Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ile Finlandiya Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış vize veya Finlandiya Göçmenlik kurumunun ikamet izinleridir.

Türk vatandaşları için umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise, altı ay içinde üç ayı aşmamak kaydıyla, Finlandiya'ya yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır. AB ve Schengen Anlaşması taraf ülkeleri vatandaşlarının ülkeye girişinde vize istenmemektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Finlandiya hükümeti, her yıl resmî tatillerin listesini University of Helsinki Almanac Office sayfasında (*https://almanakka.helsinki.fi/en/flag-days-and-holidays-in-finland.html*) yayınlamaktadır.

2022 yılı için ulusal resmi tatil günleri:

1 Ocak (Yeni Yıl Tatili)
6 Ocak (Noel'in Bitişi-Epiphany)
2 Nisan (Kutsal Cuma)
4 Nisan (Paskalya)
5 Nisan (Paskalya ertesi)
1 Mayıs (Mayıs Günü)
13 Mayıs (Kutsal Perşembe/Yükseliş Günü)
6 Aralık (Bağımsızlık Günü)
24-25-26 Aralık (Noel)

Resmi Daireler:
Pzt.-Cuma: 08:00-16:00/16:30

Bankalar:
Pzt.-Cuma: 09:00/10:00-16:00/16:30

Mağazalar:
Pzt.-Cuma.: 08:00/10:00-18:00/22:00,

Cumartesi: 08:00/09:00-18:00/21:00,

Pazar 10:00/12:00-18:00/21:00 saatleri arasında çalışmaktadır.

Genellikle ülkede 30 gün olan yıllık izin süresi yılda iki kez yaz ve kış mevsimlerinde kullanılmaktadır. Kış aylarındaki tatil genellikle Şubat ayındaki okulların bir haftalık 'kayak tatili' ya da Noel tatili öncesi/sonrasında tercih edilmektedir. Yaz aylarında, özellikle 21 Haziran ekinoksuna rastlayan Yaz Dönümü Bayramı ile okulların başladığı Ağustos ayının ilk haftasına

kadar olan dönemde ise genellikle yaz kulübeleri ya da kır evleri (mökki) tercih edilirken, kamp kurmak ya da akraba ziyaretleri diğer alternatifler arasında yer almaktadır. Bununla beraber, çoğu Fin tatillerinin bir kısmını yurt dışında geçirmektedir.

Kullanılan Lisan

Ülkenin resmi dilleri Fince ve İsveçce'dir. Diğer yandan, genel olarak ile İngilizce iletişim kurmak mümkün bulunmaktadır.

Ulaşım

Ülkede 30 havalimanı bulunmaktadır. Helsinki-Vantaa havalimanı ülkenin en yoğun uluslararası havalimanıdır. Oulu, Rovaniemi, Turku Havaalanları da Finlandiya'nın diğer başlıca uluslararası havalimanlarıdır.

Helsinki-Vantaa havalimanı Helsinki şehir merkezine yaklaşık 20 km. mesafe de bulunmaktadır. Helsinki'ye ulaşım için taksi, otobüs ve kiralık araba seçeneklerinin yanı sıra P ve I trenleri ile sağlanmaktadır. Ülkenin en büyük havaalanı işletmecisi Finavia (*https://www.finavia.fi/en*) konu ile ilgili detaylı bilgi sağlanabilmektedir.

Diğer taraftan, taksi duraklarından, telefon rezervasyonu veya akıllı telefon uygulamaları kullanarak taksi hizmeti temin etmek mümkündür. Lisanslı taksi ücretleri, değişkenlik göstermektedir. Fiyatlara şirketlerin web sayfalarından online olarak ulaşılabileceği gibi, fiyatlar taksi araçlarının yan camlarında yer alan tarife tablolarından takip edilebilmektedir. Ayrıca, Helsinki şehir merkezinde otobüs, metro ve tramvay gibi toplu taşıma araçlarının yanı sıra bahar ve yaz aylarında bisikletten de faydalanılmaktadır.

Helsinki'den Turku, Tampere, Vaasa, Oulu ve Rovaniemi şehirleri ile Rusya'da St. Petersburg ve Moskova'ya demir yolu gitmek imkanı bulunmaktadır. Diğer taraftan, Helsinki'den deniz yoluyla Aland adaları ile İsveç'in Stokholm, Estonya'nın Tallinn ve Rusya'nın St. Petersburg şehirlerine ulaşılabilmektedir.

Yerel Saat

Finlandiya, Greenwich'e göre 2 saat ileridedir (GMT + 2).

Yerel Ölçü Birimleri

Metrik ölçü sistemi kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

Finlandiya ile telefon ya da faks yoluyla iletişim kurmak için öncelikle uluslararası telefon kodu +358 tuşlandıktan sonra 9 haneli telefon numarası girilir.

Konaklama

Tüm ülkede yaygın bir otel ağı bulunmakta olup, oteller diğer AB ülkelerindekilerle aynı kalitededir. Büyük şehirlerde, otellerde ve havaalanlarında araç kiralama hizmetleri sağlanmaktadır.

Helsinki'de geleneksel Fin yemekleri sunan restoranların yansıra dünya mutfağı yemekleri sunan restoranlar da bulunmaktadır. Diğer yandan, büyük süpermarketlerde yerli ve ithal gıda maddesi temin edilebilmektedir.

Ülkeye seyahat öncesinde konaklama, hava durumu, pratik bilgiler vb. konularla ilgili bilgi için Finlandiya'nın resmi turizm sitesi (*https://www.visitfinland.com//*) üzerinden bilgi edinilebilir.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Finlandiya, 'Dünya Bankası Doing Business Raporuna' göre iş yapma kolaylığı sıralamasında yüksek gelir kategorisi ile dünyadaki 20. sırada yer almaktadır. Finlandiya, yabancı yatırımlar için cazip bir ülke durumundadır.

Şirket Türleri

Finlandiya'da şirket kurulmasına ilişkin mevzuat (değişikliklerle beraber), 122/1919 sayılı 'Ticaret Özgürlüğü Kanunu" ile belirlenmiştir. Bu kanun çerçevesinde gerçek ve tüzel kişilerin uluslararası yükümlülükler çerçevesinde, Finlandiya'da iş kurma ve ticaret yapma hakları bulunmaktadır. Kanuna göre, iş faaliyetleri Ulusal Patent ve Tescil Kurulu'ndan (Finnish Patent and Registration Office-PRH) alınacak izin ile başlamaktadır. Konu ile ilgili izinler genel olarak ilk başvuru ile alınabilmektedir. Bunun yanı sıra, bazı iş kolları ve girişim başvuruları için başvuranın Fin vatandaşı veya yabancı uyruklu olmasına bakılmaksızın özel beceri, lisans ve izinler istenebilmektedir.

İş kuruluşuna yönelik yerine getirilmesi gereken işlemler, Finlandiya Dijital ve Nüfus Veri Hizmetleri Ajansı tarafından hazırlanmış (*https://www.suomi.fi/company*) adresinde yer alan iş kuruluşu sihirbazı (business start-up wizard) yardımıyla takip edilebilmektedir.

Diğer taraftan, AB dışı ülke vatandaşlarının Finlandiya'da kuracağı şirket türleri ve izinleri ile ilgili olarak aşağıda sunulmakta olan Finlandiya Patent ve Kayıt Ofisi, PRH, *suomi.fi* ve *infofinland* sayfalarından faydalanmak mümkündür:
-*https://www.prh.fi/en/kaupparekisteri/ulkomaalaisluvat.html*
-*https://www.suomi.fi/company/starting-a-business/forms-of-enterprise*
-*https://www.infofinland.fi/en/living-in-finland/work-and-enterprise/starting-a-business/company-forms*

Şirket türleri aşağıdaki gibidir:

- En küçük ölçekli iş türü olan özel girişimcilik (Yksityinen elinkeinonharjoittaja, private entrepreneurs) ile şirket sahibinin şirketi, ayrı bir mahiyet olarak kabul edilmediği gibi şirket borç ve varlıklarından özel girişimci sorumludur. Şirket sahibi yaptığı işten kaynaklanan vergilerini ödemekle yükümlü olup, basit muhasebe sisteminde tek girişli muhasebe tutabilmektedir.

- Kolektif şirket (Avoin Yhtiö-Ay, general partnership) en az iki ortak tarafından ve asgari sermaye gerektirmeden kurulabilmektedir. Ortaklar eşit derecede şirket borç ve yükümlülüklerinden sorumludurlar. Bu şirket tipinde kar eşit derecede ortaklar arasında paylaştırılabilmektedir. Kolektif şirketlerde ortaklardan (kuruculardan) en az birinin Finlandiya'da ikametgaha sahip olması veya ortak (kurucu) tüzel kişilik ise AEA bölgesi içinde yaşıyor olması gerekmektedir. Aksi takdirde, AEA dışından gelen tüm ortakların PRH'den izin almaları gerekmektedir. Kuruluş aşamasında şirket kuruluş bildirimi PRH'ye yazılı olarak yapılmalıdır. Ortaklık sözleşmesinin imzalanmasından itibaren üç ay içinde şirketin kayda alınabilmesi için PRH'ye bildirilmelidir. Aksi takdirde ortaklık oluşumu sona ermektedir. PRH'ye sunulacak şirket başlangıç bildiriminde: şirket adı, iş yeri, işin alanı ve adres bilgileri için alternatiflerin yanı sıra ortaklarla ilgili

bilgiler belirtilmelidir. Tüm ortaklar tarafından imzalanan orijinal ortaklık anlaşması ve başvuru ödeme makbuzu gibi gerekli belgeler de başvuruya eklenmelidir (*https://www.suomi.fi/company/starting-a-business/forms-of-enterprise/guide/general-partnership-limited-partnership/setting-up-general-and-limited-partnership*).

- Komandit şirketlerde (Kommandiittiyhtiö,-Ky, limited partnership), ortaklardan (kuruculardan) en az birinin ikametgaha sahip olması veya ortak (kurucu) tüzel kişilik ise AEA bölgesi içinde olması gerekmektedir. Aksi takdirde, AEA dışından gelen tüm kolektif ortakların PRH'den izin almaları gerekmektedir. Komanditer ortakların ikamet yerinin AEA bölgesi içinde bulunması gerekmemektedir. Kolektif şirket kuruluşunda olduğu gibi, kuruluş aşamasında şirket kuruluş bildirimi PRH'ye yazılı olarak yapılmalıdır. Ortaklık sözleşmesinin imzalanmasından itibaren üç ay içinde şirketin kayda alınabilmesi için PRH'ye bildirilmeli, aksi halde, ortaklık oluşumu sona ermektedir. PRH'ye sunulacak şirket başlangıç bildiriminde: şirket adı, iş yeri, işin alanı ve adres bilgileri için alternatiflerin yanı sıra ortaklarla ilgili bilgiler girilmelidir. Tüm ortaklar tarafından imzalanan orijinal ortaklık anlaşması ve iş başvuru ödeme makbuzu gibi gerekli belgeler de başvuruya eklenmelidir (*https://www.suomi.fi/company/starting-a-business/forms-of-enterprise/guide/general-partnership-limited-partnership/setting-up-general-and-limited-partnership*).

- Sınırlı sorumlu şirketlerin (Osakeyhtiö-Oy, limited liability) kurulmasında Finlandiya'nın 1 Eylül 2006 tarihinde yürürlüğe giren sınırlı sorumlu şirketler kanununa göre belirleyici faktör pay sahiplerinin ikamet yeri değildir. Pay sahipleri AB dışında ikamet edebilirler. Ancak, genel müdür (ve yardımcısı) ve yönetim kurulunun üyeleri ile yardımcı üyelerinden en az birer kişinin AEA alanında ikameti olması gerekmektedir. Aksi takdirde; AEA dışından gelen tüm üyeler için PRH'dan izin alınması gerekmektedir. Sınırlı Sorumlu şirkette asgari sermaye hissesi gerekliliği, 1 Temmuz 2019 tarihinden itibaren kaldırılmıştır. Kayıt olmak için, şirketin aynı zamanda Vergi İdaresi'ne de gönderilebilecek bir kuruluş bildirimi sunması gerekir. Söz konusu şirket türünün kuruluşu kağıt başvuru yanında online olarak PRH'ye daha hızlı ve ucuz olarak da yapılabilmektedir (*https://www.suomi.fi/company/starting-a-business/forms-of-enterprise/guide/limited-liability-company*).

- Halka Açık Limited Şirketler (Julkinen Osakeyhtiö-Oyj, public stock company) ise ülkede büyük işletmeler için tasarlanmış şirket türüdür. Şirketin halka açık bir limited şirket olması durumunda, asgari sermayesinin 80.000 avro (nakit veya emtia) olması gerekmektedir. Söz konusu sermaye ile en az bir tüzel kişi tarafından kurulabilen şirketlerdir. Sermayenin 80.000 avroyu aşması durumunda şirket yönetimi en az 3 üyeden oluşan bir yönetim kurulu (üyelerin yarısından fazlası AEA ülke vatandaşı olmalıdır) ve bir genel müdür tarafından güvenceye alınmalıdır. Bu tür varlıkların hisseleri Helsinki Borsasına kote olabilmektedir (*https://www.suomi.fi/company/starting-a-business/forms-of-enterprise/guide/limited-liability-company/share-capital-and-subscription-of-shares*).

Şirket Kurma Prosedürü

Finlandiya mevzuatına göre, iş kurma faaliyetleri Ulusal Patent ve Tescil Kurulu'ndan (Finnish Patent and Registration Office-PRH) alınacak izin ile başlamaktadır.

Finlandiya Patent ve Kayıt Ofisi (PRH), başvuru üzerine AEA bölgesi dışından gelen kişilere işletmelerin yönetim pozisyonlarında veya diğer sorumluluk pozisyonlarında görev yapma iznini vermektedir. Kişinin vatandaşlığı, iznin gerekli olup olmadığı konusunda belirleyici olmadığı gibi, tüzel kişinin daimî ikamet yeri veya kayıtlı olduğu yer belirleyici bir faktördür. Kayıtlı olunun yer yerel Dijital ve Nüfus Veri Hizmetleri Ajansı (Digital and Population Data Services Agency, https://dvv.fi/henkiloasiakkaat) tarafından belirlenmektedir. Ayrıca, AEA bölgesi dışından bir kuruluş veya vakıf şubesi kurulacaksa, yine PRH izni alınması ihtiyacı bulunmaktadır. İkamet izinlerinin ise Finlandiya Göçmenlik Servisi'nden alınması söz konusudur (*https://migri.fi/en/home*).

Ülkede yürürlüğe giren 'Finlandiya'da Kara Para Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanın Önlenmesi Yasası' çerçevesinde, ülkede faaliyet gösteren şirketlerin yasa uyarınca, şirket sahipleri ile ilgili detaylarını 1 Temmuz 2020 tarihine kadar Finlandiya Patent ve Kayıt Ofisi'ne (PRH) bildirimde bulunmaları gerekmektedir. Bu suretle, şirketlerin ve organizasyonların, gerçek fayda sahiplerini tanımlayarak, fayda sahiplerinin kayıtlara geçmesi için ayrıntıları PRH'ya bildirme ve şirket detaylarını güncel tutma sorumlulukları bulunacaktır. Konu ile ilgili detaylı bilgiye aşağıda yer alan bağlantıdan ulaşmak mümkündür (*https://www.prh.fi/en/kaupparekisteri/beneficial_owner_details.html*).

2018 yılı Nisan ayı başında yürürlüğe giren düzenleme uyarınca, Business Finland AB üyesi olmayan ülke vatandaşlarının Finlandiya'ya taşınarak ülkede kuluçka (startup) şirket kurmak isteyen başvuru sahiplerine uygunluk değerlendirmesi yapmaya başlamıştır. Alınan olumlu sonuçla oturum izni başvurusunda bulunulması söz konusu olabilmektedir. Bu tür şirketlerde hızlı büyüme potansiyeli, çok yönlü uzmanlık ile yeterli finansmana erişim önem arz etmektedir (*https://www.businessfinland.fi/en/do-business-with-finland/work-in-finland/startup-permit/*).

Şube Açmak

Yabancı bir şirket, şube temsilcisini Finlandiya'da "Act on the Right to Carry on a Trade" Kanunu 6(3) kapsamında atar. Finlandiya'da şube kurmak isteyen AEA (Avrupa Ekonomik Alanı- AB, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre) bölgesi dışındaki kuruluşların veya vakıfların, Finlandiya Patent ve Kayıt Ofisi PRH'ye izin başvurusu yapması gerekmektedir.

Şube temsilcisi ülkesindeki şirket adına bildirimleri ve celpleri almaya yetkili kişidir. Eğer şirket herhangi bir AEA bölgesi mevzuatına göre kurulmuş bir yabancı kurum veya kuruluşsa ve (tüzükte belirtilen) kayıtlı bir ofisi, merkezi yönetimi veya ana merkezi AEA alanında bulunuyorsa, temsilcinin AEA bölgesinde ikamet ediyor olması gerekmektedir. Diğer durumlarda temsilcinin Finlandiya'da ikamet ediyor olması ihtiyacı bulunmaktadır: (*https://www.prh.fi/en/kaupparekisteri/yrityksen_perustaminen/sivuliikkeen_perustaminen/permit_to_establish_a_branch_of_an_organisation.html*).

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Finlandiya Sosyal Sigortalar Kurumu "Kela" olarak adlandırılmaktadır. Kela ülkedeki ulusal emeklilik, çocuk yardımı, işsizlik sigortası, rehabilitasyon, hastalık ve aile yardımları gibi sosyal güvenlik hizmetlerini Fin kanunlarının çizdiği kapsamda sağlamakla yükümlüdür. Finlandiya Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı ise, sağlıkla ilgili ülke mevzuatının ve sosyal refahın gelişmesinden sorumludur. Ülkenin sosyal güvenlik uygulaması, her Fin vatandaşını ve ayrıca ülkede daimî ikamet eden bireyleri kapsamaktadır.

İşverenin Finlandiya'da 16-68 yaş arasında işçi çalıştırması durumunda sosyal güvenlik ödemesi yapması gerekmektedir. Bu kapsamda, zorunlu emeklilik sigortası, kaza ve meslek hastalığı riskine karşı sigorta, çalışanlar için grup hayat sigortası, işsizlik sigortası katkısı, sosyal güvenlik katkısı ödenmektedir.

Diğer taraftan, girişimci 18-69 yaşlarındaysa ve yılda en az 8.261,71 avro (2022 senesinin şartları) gelir elde ediyorsa, girişimci emeklilik sigortası (YEL-vakuutus) yaptırmayla yükümlüdür. Kollektif şirketin genel ortağı ve komandit (sınırlı sorumlu) şirketin ortağı sigortalandırılmalıdır. Benzer şekilde, sınırlı sorumlu şirketin %30'undan fazlasına sahip olan veya aile üyeleriyle oy kullanma hakkı bulunan şirket kişisi de YEL çerçevesinde sigortalanmalıdır.

Emeklilik sigortası, çalışamama ya da yaşlanma nedeniyle girişimcilik etkinliğine son verilmesi gerektiği zaman girişimcinin gelirini sağlamaktadır. Emeklilik sigortası ya sigorta şirketlerinden ya da emekli sandığından (eläkekassa) temin edilebilmektedir;
(*https://www.etk.fi/elakejarjestelmat/elaketurva/elaketurvan-kattavuus-ja-vakuuttaminen/yel-yrittajat/*).

Sigorta ücretlerinin ve emeklilik maaşının miktarı girişimcinin gelirine (työtulo) bağlıdır. Sigorta şirketi ve girişimci, girişimci emeklilik sigortasını alırken gelirin miktarı hakkında anlaşması ihtiyacı bulunmaktadır. Girişimci başkasının yanında alacağı maaş kadar bir gelir beyan eder. Gelirin miktarı, hastalık parası gibi çeşitli gelirle bağlantılı desteklerin (ansiosidonnainen etuus) büyüklüğünü etkilemektedir.

2022 yılı için işveren ve işçilerin ödemeleri gerekli katkı payları oranlarına aşağıda yer alan bağlantıdan ulaşılabilmektedir;
(*https://ek.fi/wp-content/uploads/2021/12/Vuoden-2022-sosiaalivakuutusmaksut-13_12_2021.pdf*).

Bankacılık Mevzuatı

Finlandiya'da yurt içi şube ağı vasıtasıyla genel bankacılık hizmetleri veren başlıca bankaları OP Financial Group (*https://www.op.fi/*), Nordea Bank (*http://www.nordea.fi/*), Danske Bank Finland (*http://www.danskebank.fi/*) ve Aktia Bank (*https://www.aktia.fi/fi/*) olarak sıralamak mümkündür.

Finlandiya'da şirketlerin banka hesabı açabilmeleri için, ticaret sicilinden alacakları sureti bankaya sunmaları gerekmektedir. Banka ayrıca şirket ile ilgili başka dokümanlar da talep edebilmektedir. İstenilecek belgeler açılan şirket türüne ve bankaya göre farklılık göstermektedir.

Her ne kadar bankalar, AEA bölgesinde yasal olarak yaşayan tüm tüketici müşterilerine temel bir ödeme hesabı hizmeti sunmak zorunda olsalar da bankanın istediği takdirde bir şirket ile müşteri ilişkisini reddetme hakkı bulunmaktadır.

Şirket türlerine göre banka hesabı açılmasına ilişkin detaylı bilgi (*https://www.suomi.fi/company/starting-a-business/establishing-a-company/guide/companys-bank-account/opening-a-bank-account-for-a-company*) bağlantısından edinilebilmektedir.

Vizeler

Çalışma ve Oturma İzinleri

Girişimci İkamet İzni:

Avrupa Birliği vatandaşları ve AEA (Avrupa Ekonomik Alanı- AB, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre) vatandaşları üç aya kadar Finlandiya'da herhangi bir ikamet iznine gerek olmadan ikamet edebilmekte ve çalışabilmektedirler. Üç aydan daha uzun bir sürelik işleri için ikamet kayıtlarını yaptırmaları neticesinde, özel bir ikamet iznine gerek olmadan çalışma hakları bulunmaktadır.

AB veya eşdeğer ülkelerin vatandaşı olmayan kişilerin ise Finlandiya'da iş yapabilmeleri için girişimci ikamet iznine ihtiyaçları bulunmaktadır. Ana kural olarak, iş kurmak amacıyla Finlandiya'ya gelen kişilerin ikamet izni için Finlandiya'ya gelmeden önce (anavatanında ya da yasal ikametinin olduğu ülkede) başvurunun yapılması gerekmektedir. Ancak, istisnai durumlarda Finlandiya'da söz konusu başvuru yapılabilmektedir. Bu amaçla müteşebbisin Finlandiya'nın yurtdışındaki diplomatik misyonuna başvuru yapması gerekmektedir.

Finlandiya içinde yapılacak başvuru ile ikamet uzatma işlemlerinin ise Finlandiya Göçmenlik Servisi'ne yapılması gerekmektedir. Şirket kurulumu temelinde alınmak istenen ikamet izinlerinde Finlandiya Göçmenlik Servisi yansıra başvuru ile ilgili Finlandiya Ekonomik Gelişim, Ulaştırma ve Çevre Merkezleri'nin (ELY) vereceği kısmi karar da önem arz etmektedir.

Girişimci ikamet izinlerinde, izin alınabilmesi için yapılacak işin verimli olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Başvuru sırasında verilen iş planı veya bağlayıcı sözleşmeler ya da sermaye anlaşmaları gibi belgelere göre yapılacak için verimliliği değerlendirilmektedir. Söz konusu değerlendirme, ELY merkezleri tarafından yapılmaktadır (*http://www.ely-keskus.fi/*).

Çalışma izni ve maaşlı işçi çalıştırma izni hakkında ayrıntılı bilgiye; (*https://migri.fi/*) linkinden ulaşmak mümkündür.

Kaynak: T.C. Helsinki Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği